

До Председателя на научно жури,
определено със Заповед № Р-109-248/18.05.2018 г.
на Ректора на Медицински университет – Варна

Приложено представям: **Становище**
по процедура за придобиване на ОНС „Доктор”
с кандидат **Д-р Теодора Владимирова Николова**
докторант в самостоятелна форма на обучение на тема:
„Орални изяви при деца с вродени сърдечни малформации”

Изготвил становището: **Професор Д-р Явор Стефанов Калъчев, доктор**
Научни специалности: **Обща и Протетична дентална медицина**
Институция: **МУ-Пловдив, ФДМ, катедра „Протетична дентална
медицина”**

Адрес и контакти:
Пощенски адрес: **4003 Пловдив, ул. Христо Ботев №3**
Електронен адрес: **ykalatchev@yahoo.com**
Телефон: **0887 877 385**

Становище

от

Професор Д-р Явор Стефанов Калъчев, дм, катедра „Протетична Дентална Медицина”, ФДМ, Медицински Университет – гр. Пловдив

относно дисертация за присъждане на образователна и научна степен
„Доктор”

Автор: Д-р Теодора Владимирова Николова

Тема: Орални изяви при деца с вродени сърдечни малформации

Представената ми за становище дисертация е написана на 173 стандартни машинописни страници, от които на 17 страници са разположени 6 приложения. В текста са включени 11 таблици, 26 фигури, библиография от 312 литературни източника-20 на кирилица и 192 на латиница. Дисертационната труд е добре структуриран, което ме улесни при изготвянето на становището.

Актуалност на дисертацията

Във **въведението** се констатира факта, че етиологията на сърдечните пороци на развитието остава в повечето случаи неизяснена, но са известни рискови фактори като прекарани инфекции и други заболявания на бременната като рубеола, HIV инфекция, диабет, алкохолизъм.

Освен групата на вродените аномалии, сърдечните заболявания в детска възраст могат да бъдат причинени от различни видове кардиомиопатии, които водят до сърдечна недостатъчност и до необходимостта от назначаване на антикоагулантна терапия

Много от хроничните заболявания в детска възраст се свързват с влошено орално здраве. Кариесът и пародонталните заболявания имат имат високи нива на разпространение и са отговорни за болки в оралната област, загубата на зъби, както и представляват рискови фактори за други системни усложнения, особено сред децата. Децата с ВСМ са в неравностойно положение, защото поради водещото си заболяване, развитието на орални заболявания при тях може да изложи на риск общото състояние

Представянето и анализът на горепосочените факти определят **актуалността** на дисертационната разработка.

Литературния обзор е добре структуриран и отразява в синтезиран вид различни аспекти относно вродените сърдечни малформации (ВСМ) в детска възраст: разпространението у нас и в световен мащаб, най-често срещаните ВСМ, клиника, орални манифестации и лечение и пр. Обстойно са разгледани въпросите свързани с развитието на кариес и пародонтални заболявания при деца с ВСМ: патогенеза, рискови фактори, епидемиология, превенция и пр. Проличава способността на докторантката да анализира данните от литературните източници и това и дава основание да формулира:

Целта на дисертационния труд: да се изследва разпространението на кариозното и пародонтално заболяване и да се регистрират някои възможни рискови фактори при деца с ВСМ.

В изпълнение на така поставената цел са формулирани и изпълнени 5 задачи:

Резултатите от проведените изследвания са представени в прегледно оформени таблици и фигури. Някои от по-важните получени резултати и заключенията от тях са:

По първа задача: Да се оцени разпространението на кариозното заболяване сред деца с ВСМ, приемащи системна медикаментозна терапия и такива с оперативно коригирана ВСМ, и да се сравни със същите показатели у здрави, съответстващи по пол и възраст контроли.

По втора задача:

Да се оцени разпространението на пародонталните заболявания сред деца с ВСМ, приемащи системна медикаментозна терапия и такива с оперативно коригирана ВСМ, и да се сравни със същите показатели у здрави, съответстващи по пол и възраст контроли.

- ⌞ Децата с ВСМ във Варненска област са по-засегнати от кариес и пародонтални заболявания в сравнение със здравите, съответстващи по пол и възраст и контроли.
- ⌞ Децата от групата с ВСМ, приемащи системна перорална медикаментозна терапия по повод основното заболяване, са по-засегнати от кариес и пародонтални заболявания, в сравнение с децата от същата група, които не приемат медикаменти.

По трета задача:

Да се проучат опитът и нагласата на родителите на деца с ВСМ, касаещи получените специфична дентална здравна информация и дентално лечение, и да се сравнят с отговорите на родителите на здравите контроли.

- ✚ Родителите на деца с ВСМ не са доволни от компетентността на денталния екип относно спецификите в нуждите и лечението на техните деца.

По четвърта задача:

Да се проучат опитът и нагласата на денталните медици, касаещи дентална профилактика и лечение на деца с ВСМ.

- ✚ Нито един от анкетираните дентални медици не е получавал следдипломно обучение, касаещо работа с деца с ВСМ.
- ✚ Всички дентални медици, включени в анкетното проучване, считат, че профилактиката и лечението на деца с ВСМ има своите специфики.
- ✚ Денталните медици се чувстват несигурни при приема на пациент с ВСМ в денталния кабинет.
- ✚ Необходимо е създаване на тясно сътрудничество между педиатри, детски кардиолози и дентални медици, с цел предлагане на по-комплексни и ефективни орална профилактика и лечение на деца с ВСМ.

По пета задача:

Да се изследват стойностите на ендогенна киселинност на най-често използваните в детската кардиология медикаменти за перорално лечение на ВСМ.

- ✚ Препоръчително е децата с ВСМ да избягват прием на перорални медикаменти, съдържащи захароза, както и съчетаване на медикаментозния прием с активна профилактика – чести процедури по лична орална хигиена с достатъчна продължителност, ендогена и/или екзогенна флуорна профилактика, съобразена с възрастта и специфичните нужди некариесогенна диета.
- ✚ Важно е пациенти с висок кариес риск да бъдат регистрирани като такива още в най-ранна детска възраст и това би било възможно при установяване на тясно сътрудничество между детски кардиолог и детски стоматолог

По важните приноси на дисертационния труд могат да бъдат групирани като:

Приноси с оригинален характер:

- ✦ за първи път у нас се провежда клинично проучване върху разпространението и интензитета на кариозното заболяване сред деца с ВСМ.
- ✦ за първи път у нас се провежда клинично проучване върху разпространението на зъбна плака и гингивално възпаление сред деца с ВСМ.
- ✦ за първи път у нас се проучват нагласата и удовлетвореността на родители на деца с ВСМ спрямо получената до момента дентална помощ за децата им.
- ✦ за първи път у нас се проучват опитът и нагласата на денталните медици към лечение на деца с ВСМ
- ✦ за първи път у нас се изготвя оригинален комплекс от профилактични мерки, насочени към дентални пациенти с ВСМ.
- ✦ доказано, че във всички групи медикаменти, включвани в системната медикаментозна терапия на пациенти с ВСМ, има представители с кисела природа.

Приноси с потвърдителен характер:

- ✦ направен е сравнителен анализ между разпространението на кариес, зъбна плака и гингивит сред децата с ВСМ и същите показатели при здрави, отговарящи по пол и възраст контроли, и е потвърдено, че то е по-високо сред първите.
- ✦ направен е сравнителен анализ между средните стойности на индексите, обективизиращи интензитета на кариозното заболяване, наличие на плака и гингивално възпаление сред децата с ВСМ, и същите показатели при здрави, отговарящи по пол и възраст контроли, и е потвърдено, че те са по-високи сред групата с ВСМ.
- ✦ извършено е социологическо проучване за нагласите на родителите на деца с ВСМ към полученото до момента от децата им дентално лечение, и сравнявателен анализ с отговорите на родители на

зdravi контроли. Потвърдено е, че удовлетвореността на първите е значително по-ниска от тази на родителите със здрави деца.

✦ извършено е социологическо проучване върху нагласите на дипломирани дентални медици спрямо приема и лечението на деца с ВСМ, и е потвърдено, че те се чувстват несигурни в осигуряването на адекватни и ефективни профилактични и лечебни грижи за тези пациенти.

Приложения Автореферат отразява в съкратен вид дисертационната разработка на докторантката. Д-р Николова представя 3 публикации, което доказва, че дисертационния труд е нейно лично дело.

Нямам критични бележки към дадената ми за становище дисертация.

Заклучение:

Дисертационния труд на Д-р Теодора Владимирова Николова „Орални изяви при деца с вродени сърдечни малформации” е резултат на собствени изследвания.

Целта и поставените задачи са успешно изпълнени.

Представените в дисертацията изследвания предоставят ценна информация относно оралните изяви при деца с вродени сърдечни малформации, която може да се използва при тяхната превенцията и лечените.

Убедено давам своя положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на Д-р Теодора Владимирова Николова.

Пловдив
25.06.2018 г.

.....
(Проф. Д-р Явор Калъчев, дм)